

Kvinnegruppa Ottar

Pb 25 Torshov

0412 Oslo

Oslo, 09.03.2012

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Postboks 8036 Dep

0030 OSLO

Høringsuttalelse til NOU 2011: 18 struktur for likestilling

Målet med utredningen var fra Departementets side å legge grunnlaget for en helhetlig og kunnskapsbasert likestillingspolitikk for framtida. Utvalget ble bedt om å drøfte det prinsipielle utgangspunktet for norsk politikk for kjønnslikestilling, likestillingspolitiske dilemmaer og utfordringer i et livsløps-, -klasse- og etnisitetsperspektiv.

Mandatet var vidt, og departementet kom med en presisering i oktober -10 som dessverre begrenset mulighetene for at utvalget skulle få komme med noe grensebrytende og offensiv for å fremme likeverd mellom kjønnene og få slutt på kjønnsurettferdigheten. Deretter har vi inntrykk av at utvalgets arbeid har gått i den formalistiske fella. Struktur har blitt tolket som gjennomgang av organiseringen i forvaltning og arbeidsliv for politiske mål om likestilling.

Forstå oss rett. Forslagene til endringer i likestillingsloven om presiseringer i lovgrunnlaget om diskriminering er bra. Det er et godt tiltak å foreslå et 10-årig utviklingsprogram for likestilling etter modell fra Sverige. Det er bra å få opprettet et nytt likestillingsdirektorat og det er bra at LDO får makt til å gripe inn overfor arbeidsgivere og offentlig myndigheter dersom de ikke følger aktivitetsplikten eller plikten til å redegjøre for et planmessig arbeid for likestilling. Det trengs på nytt noen vaktbikkjer som kan følge opp det offentlige og private arbeids- og skoletilbud for å sikre økt likestilling. Skal dette bli noe annet enn festtaler må disse sikres klare fullmakter til å sette inn sanksjoner dersom ikke punktene under aktivitetsplikten blir fulgt opp. Hittil mangler fullmaktene. Det mangler også tiltak for å ha løpende oppfølging slik som Arbeidstilsynet gjør. Dermed vil ikke et likestillingsombud eller et LDO få noen reell betydning. Dessverre.

I tillegg er kunnskapsgrunnlaget til utvalget og forslagene lite offensive. Kvinnegruppa Ottar mener at arbeidet til det nye Likestillingsdirektoratet, Utviklingsprogrammet og de nye vaktbikkjene må bygge på en forståelse av at struktur og tiltak for å endre strukturer, er så uendelig mye mer enn kun oppfølging av formalistiske rapporteringer. Det handler blant annet om de økonomiske, kulturelle og politiske strukturene som samfunnet er bygd på og som danner rammene for kjønnsrettferdighet eller urettferdigheten. Det handler som sosialisering, demokrati, geografiske forskjeller og utdanningspolitikk.

Det handler om makt og avmakt. Det er for få slike strukturelle perspektiver i utvalgets rapport. De nevner riktignok lønnsrettferdighet, innsats mot diskriminering, trakassering, fordommer og hatvold, men går ikke grundig nok inn i årsakene til at vi ikke har likeverd mellom kjønnene i Norge. Dermed kommer heller ikke utvalget med tilstrekkelige forslag for å endre på dette i årene framover.

Kvinnegruppa Ottar har mål om full kvinnefrigjøring og da er likestilling bare et skritt på veien til hovedmålet om likeverd mellom kjønnene. Vi er utålmodige for å få til positive endringer, men finner begrenset støtte og tiltak for dette i NOU – en. Både innskrenkninger i mandatet, utvalgets sammensetning og arbeidsform har gjort at det etter Kvinnegruppa Ottars mening heller ikke har svart på det opprinnelige oppdraget. Her er det ingen anbefalinger om hvordan fremme likeverd gjennom å frata menn privilegier. For det er jo faktisk sånn at kvinner og jenter er i flertall i Norge, samtidig som vi er underrepresentert i styrer og stell, tjener mindre enn menn, eier mindre enn menn og blir utsatt for systematisk undertrykking og vold fra mannskulturen. Skal det bli noen fart på arbeidet for likeverd MÅ det også settes inn tiltak som arbeider med de samfunnsmessige forholdene som opprettholder en slik situasjon. At unge jenter er som «fritt vilb» og risikerer å bli voldtatt før de er 19 år må behandles også som et likestillings spørsmål og ikke kun strafferettslig. For de største utfordringene ligger i å utfordre de patriarkalske holdninger, atferd og kultur. Den som ligger til grunn for seksuell trakassering og pornokulturen, som igjen har ringvirkninger inn på at kvinner blir lavere betalt enn menn. Det blir aldri likelønn eller likeverd så lenge jenter hele tida blir fortalt at det viktigste er at du tar deg pent ut og tar deg av andre, samtidig som de blir fortalt at den største gullgruva er de mellom beina. Slike gjense holdninger må likestillingspolitikken framover ta et oppgjør med i praksis! Forslaget til ny likestillingslov sier noe om dette under sitt punkt d og e, men det trengs å gå ennå kraftigere til verks.

Utvalget har heller ingen forslag inn mot skoleverk, media, kultur eller frivillig sektor. Hvorfor ikke, når det er innen disse arenaene at mange av folks ideer og identitet blir utviklet. Hvor er Kunnskapsløftet om demokrati og likeverd i skoleverket? Hvor skal innvandrere og gjestearbeidere lære om norske kjønnsforhold? Dette er bare noen få eksempler på temaer som mangler i NOU – en, men som sammen med de andre manglende gjør oss i Ottar litt oppgitt over utredningens begrensede resultat.

De forslagene utvalget kommer med til endringer som skal styrke likestillingsarbeidet er vi i hovedsak enige i, særlig når utvalget foreslår å øke de økonomiske tilskuddene til likestillingsorganisasjonene. De endringene som trengs for å komme videre i likestillingsarbeidet er helt avhengig av et frivillig engasjement som er med på å skape debatt om viktige spørsmål og kan være pådrivere og rådgivere for det arbeidet som skal til.

Når det gjelder *Tilsvarende konkretiseringer av aktivitetsplikten for andre diskrimineringsgrunnlag enn kjønn*, er Kvinnegruppa Ottar skeptiske til å utvanne likestillingsfeltet til å inkludere alle slags minoriteter. Vi minner om at kvinner ikke er en minoritet i samfunnet, og at kvinneundertrykking er resultat av en kjønnsmaktstruktur, ikke diskriminering av en minoritet.

For kvinnegruppa Ottar- landsstyret

Ane Stø

leder

